

mare întindere, și capacitatea de a transmite o amplă paletă de stări afective, de la expresia interiorizată a gândurilor și sentimentelor celor mai intime pînă la izbucnirea pasionată. La pian, Ferdinand Weiss a fost, ca întotdeauna, un subtil creator de atmosferă, un muzician de mare rafinament, a cărui contribuție s-a situat în zonele cele mai elevate ale artei camerale. Împreună, cei doi interpreți au entuziasmat publicul, oferindu-i explicația evidentă a marelui succes pe care l-au reperat, cu același program, la recitalul susținut anul trecut în S.U.A.

EDGAR ELIAN

Integrala sonatelor pentru vioară și pian de Johann Sebastian Bach

În sala „George Enescu” a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” a avut loc o manifestare de o valoare incontestabilă și care trebuie relevată îndeosebi.

A interpreta în aceeași seară toate cele 6 *Sonate pentru vioară și pian* de Johann Sebastian Bach este un act de curaj, nerăsplătit îndeajuns, în cazul de față, prin prezența unui public anemic și ce este mai trist, prin absența celor direct interesați (!): violoniștii și pianiștii, profesori și studenți ai Conservatorului bucureștean.

Ca unul ce-am fost protagonistul integralei *totale* a compozițiilor pentru vioară ale marelui Bach, în această țară ca și în Irak (Bagdad), interpretînd totalul celor 6 sonate prezente plus cele 6 sonate și partite pentru vioară solo (cite 2 din acestea încadrate în 2 sonate cu pian, în 3 seri, cu concursul pianiștilor Constantin Silvestri, Miron Soarec și I. Filionescu) simt că este datoria mea de a releva această manifestare.

Violonistul Avy Abramovici are o memorie care iese din comun, interpretînd fără ezitare cele 6 sonate camerale, în stil și cu o înțelegere cu totul adecvată a acestei înalte și răscolitoare muzici, prea puțin cunoscută și prea rar cîntată.

Pianista Irina Staicu a impresionat prin tușeul perlat ca și printr-o tehnică impecabilă, în sensul polifonic cerut de Bach în aceste Sonate cu o diferențiere a nuanțelor bine chibzuită. Mișcările lente au fost redade cu adîncime și simțire. Frumusețea inspirației la Bach a fost înțeleasă și servită cu ardore, cu ton cald, nuanțări mișcătoare, încheieri de fraze și de triluri rare, măsurate, în adevăr excepționale. Dintre acestea *Lamento* din *Sonata a 5-a în fa minor* a fost, cred, reușita de vîrf a seriei împreună cu *Andantele Sonatei a II-a în La major*. Ce păcat că unele mișcări vii au fost cite o dată puțin prea repezi. Muzica lui Bach este bogată în invenție, contrapunct, armonii; ca să poată fi gustată nu trebuie niciodată bruscat tempoul. Ce dreptate avea Enescu cînd cînta rar allegrourele din Bach! Tempoul *just* a fost însă regăsit în partea a 2-a a programului spre mulțumirea auditoriului care i-a

aplădat frenetic pe interpreți, subliniind admirația pentru această manifestare artistică, demnă de toată lauda din multe puncte de vedere.

Cuvîntul introductiv, binevenit, al lui Francisc Laszlo a fost foarte bine primit. O seară memorabilă!

SANDU ALBU

Concertul dezbatere al lunii martie 1973

Hotărît lucru, Concertul-dezbatere prezentat de formația „Musica Nova” ne-a prilejuit reînălțarea cu patru importante personalități ale școlii noastre de compoziție, creatori capabili să rostească un cuvînt greu de semnificații în contextul orientărilor actuale ale peisajului componistic european. Spuneam că, în adevăr, cuvîntul pe care îl rostesc este greu de semnificații pentru că structurile sonore — oricît de deconcertante — rămîn atașate unui sens, unei expresii muzical poetice de o certă valoare. Myriam Marbe, Corneliu Cezar, Tiberiu Olah, Eugen Wendel sînt creatori în al căror drum artistic căutările se echilibrează, în mod firesc, cu ajungerile, iar aceasta într-o interacțiune reciprocă ce asigură tocmai sensul ascendent al acestei evoluții. *Joc secund* de Myriam Marbe este o lucrare ce propune o viziune aparte asupra evenimentului muzical, asupra constituirii, asupra finalității sale. Viziunea rămîne, desigur, aparte, privită fiind într-un context de cultură raționalist europeană, pentru că — extinzînd limitele accepțiunii comune — *Joc secund* capătă ponderea unei tradiții multiseculare de artă anonimă în care abstracțiunile artei populare pot căpăta, eventual, o justificare pe planul subconștiinței colectivității ce a creat-o.

Cuvîntul, eliberat de valoarea sa semantică, dar bogat ca ritm și sonoritate, devine aci elementul constitutiv al structurii muzicale; planul elaborării. „*Jocul secund*” propriu-zis — un omagiu adus esteticii poetice a lui Ion Barbu — aduce, de fapt, modalitățile de „filtrare” a materialului inițial. Aci regăsim eleganța stilistică (a nu se citi, în subtext, edulcorată), fermitatea expresiei unui artist care urmărește, fără ostentație, eficiența sonoră a acțiunilor sale. Iar starea de prospețime spirituală, ingenuitatea, apar în mod firesc, ca rezultat al acestei deveniri, al acestei purificări, al acestei căutări a esențelor.

În muzica lui Corneliu Cezar regăsim peste tot tentația spectacolului. Fie că este vorba de un unic traect sonor, fie de o structură complexă, ca cea audiată în acest concert, spectacolul se insinuează treptat în ființa muzicii sale, fiind o parte constitutivă a acesteia. Mai mult, aspectul scenic nu este niciodată complementar celui sonor, așa cum am fi, poate, obișnuiți să considerăm. Dimpotrivă, complexul sincretic se constituie de la început prin toate componentele sale vizuale și auditive. Spectacolul se constituie într-un spectacol total pentru că radial direcționată, totală, este și sensibilitatea autorului; iar aceasta fie că avem în vedere poetica muzicală,